

F. t. beslutn. vedr. Forebyggelse af Tortur m.v.

hedsberøvede personers beskyttelse mod tortur og umenneskelig eller vanærende behandling eller straf.

På dette grundlag fik Europarådets Styringskomité for Menneskerettigheder og et herunder nedsat udvalg af juridiske eksperter i januar 1984 til opgave at udarbejde et udkast til en konvention om frihedsberøvede personers beskyttelse mod tortur m.v. til forelæggelse for Ministerudvalget.

Ekspertudvalget behandlede sagen under 7 mødesamlinger i perioden maj 1984-juni 1986, under hvilke udvalget bl.a. havde lejlighed til at rådføre sig med Kommissionen og Domstolen.

Et konventionsforslag fra ekspertudvalget blev færdigbehandlet i Styringskomitéen for Menneskerettigheder i november 1986 og derpå forelagt for Den Rådgivende Forsamling. I en udtalelse af 27. marts 1987 meddelte Forsamlingen sin tilslutning til forslaget. Ministerudvalget vedtog konventionen den 26. juni 1987. Konventionen åbnedes for undertegnelse den 26. november 1987. Den undertegnedes på åbningsdagen af følgende 19 af Europarådets 21 medlemsstater: Danmark, Belgien, Cypern, Frankrig, Forbundsrepublikken Tyskland, Grækenland, Island, Italien, Liechtenstein, Luxembourg, Malta, Holland, Norge, Portugal, Spanien, Sverige, Schweiz, Storbritannien og Østrig.

Konventionen træder i kraft den 1. februar 1989.

Konventionen er nu undertegnet af samtlige Europarådets 21 medlemsstater og er pr. 15. december 1988 ratificeret eller godkendt af Tyrkiet, Irland, Malta, Nederlandene, Sverige, Luxembourg, Schweiz og Storbritannien.

II. Danmarks ratifikation

Ved ratifikation påtager Danmark sig en folkeretlig forpligtelse til at give den i medfør af konventionen oprettede Komité adgang til sit jurisdiktionsområde og til at samarbejde med Komitéen i overensstemmelse med konventionens bestemmelser.

Danmark forpligter sig endvidere til at indrømme Komitéen, dens medlemmer og eksperter de i bilaget til konventionen nævnte privilegier og immuniteter, der har til formål at give de pågældende mulighed for uhindret at udføre de opgaver, der følger af konventionen.

Spørgsmålet om dansk ratifikation har været forelagt Justitsministeriet, som har meddelt tilslutning hertil, og som tillige har udtalt, at dansk ratifikation ikke forudsætter ændringer i dansk lovgivning.

Ratifikationen medfører ingen finansielle forpligtelser.

Konventionen træder for Danmarks vedkommende i kraft den første dag i måneden efter udløbet af et tidsrum på 3 måneder fra deponeringen af det

danske ratifikationsinstrument hos Europarådets Generalsekretær.

III. Konventionens indhold

A. Oversigt over konventionens bestemmelser

I præamblen erindres om de forpligtelser, der påhviler Europarådets medlemsstater i medfør af Den europæiske Menneskerettighedskonvention. Specielt fremhæves konventionens artikel 3, ifølge hvilken 'ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller vanærende behandling eller straf'. Der udtrykkes forventning om, at frihedsberøvede personers beskyttelse mod tortur m.v. vil kunne styrkes ved ikke-juridiske midler af forebyggende karakter.

Konventionen indeholder ingen definition af, hvad der skal forstås ved tortur og umenneskelig eller vanærende behandling eller straf. Begrebsbestemmelsen i så henseende antages at være den samme som den, der gælder i forhold til Den europæiske Menneskerettighedskonvention i lyset af kontrolorganernes praksis omkring artikel 3.

FN's Torturkonvention indeholder i artikel 1, stk. 1 en definition af begrebet 'tortur', hvorefter det omfatter 'enhver handling, ved hvilken stærk smerte eller lidelse, enten fysisk eller mental, bevidst påføres en person med det formål at fremskaffe oplysninger eller en tilståelse fra denne eller en trediemand, at straffe ham for en handling, som han selv eller en trediemand har begået eller mistænkes for at have begået, eller at skræmme eller lægge tvang på ham eller en trediemand, eller af nogen grund baseret på nogen form for forskelsbehandling, når en sådan smerte eller lidelse påføres af eller på opfordring af en offentligt ansat eller en anden person, der virker i embeds medfør eller med en sådan persons samtykke eller indvilligelse. Smerte eller lidelse, der alene er en naturlig eller tilfældig følge eller del af lovlige sanktioner, er ikke omfattet.'

Denne definition må antages at få en vis indflydelse på, hvad der skal forstås ved begrebet tortur i Europarådskonventionen.

Den i sidste punktum indeholdte undtagelse af smerte og lidelse i tilknytning til lovlige sanktioner blev indføjet på foranledning af stater med andre retssystemer end de europæiske, hvor man har korporlige strafformer såsom piskning og lemlæstelse.

Det må antages, at forhold kan blive anset for tortur under Den europæiske Torturkonvention, uanset at de pågældende overgreb ikke tjener de i FN-konventionens artikel 1, stk. 1 angivne formål, men er begået f.eks. af lyst. Det må endvidere antages, at torturbegrebet i europæisk sammenhæng efter